

december 2023

In deze tijd waarin steeds minder jongeren vanzelfsprekend in contact komen met de natuur, is NME hard nodig.*

** NME = natuur- en milieueducatie*

Klyster nieuwsbrief

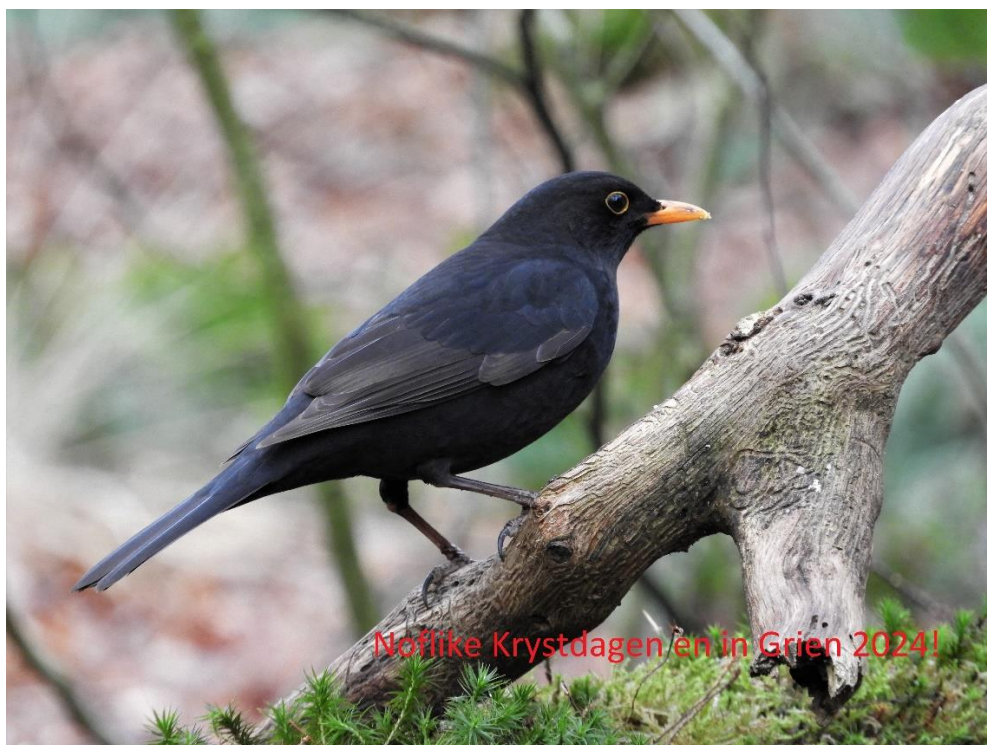
Beste nieuwsbrieflezer,

De laatste nieuwsbrief van dit jaar met leuk nieuws over ons bereik. Maar liefst **11.565** keer hebben basisschoolleerlingen meegedaan aan een NME-activiteit, en hebben leerkrachten **117** keer een leskist geleend.

Ons team van **22** natuurgidsen en vrijwilligers heeft dit vol enthousiasme gedaan.

De Klyster laat jonge mensen actief ervaren hoe leuk, leerzaam, gezond én belangrijk natuur is. Samen zetten we ons in voor een Groen, Gezond en Duurzaam Noordoost Friesland.

Veel leesplezier, Marjolein Staal

De Kolleezjeleden toande har hiel belutsen en fansels kaam ek de wearde fan provinsjale stipe fan De Klyster troch it iepen mienskipfûns oan 'e oarder.

provinsje fryslân
provincie fryslân

De Klyster luncht mei Deputearren

Op 12 desimber 2023 is it **Kolleezje fan Deputearre Steaten Fryslân** op paad west troch de regio Noardeast-Fryslân, om harren te ferdjipjen yn projekten en netwurken yn dizze regio.

Op it programma stie ein fan de moarn in lunch mei in ôffurdiging fan ferskate maatskiplike organisaasjes út de regio, wêrûnder De Klyster.

Marjolein yn petear mei Kommissaris fan de Kening Arno Brok oer de ûntjouwingen op it mêd fan natoer en duorsommens edukaasje. Foto's: Julia Dongstra

Kamerbrief duurzaamheid onderwijs

Naar aanleiding van het **onderzoek Leren voor duurzame ontwikkeling in het onderwijs** verscheen 26 oktober 2023 een Kamerbrief. In deze brief is te lezen dat de adviezen uit het onderzoek grotendeels worden overgenomen. Dat betekent dat de betrokken ministeries samen met het werkveld* een **strategie duurzaamheid in het onderwijs** gaan opstellen. Het doel van deze strategie is om vraaggestuurd scholen te ondersteunen* bij het realiseren van meer duurzaamheid in het onderwijs. *De NME-branche is betrokken en wordt gezien als onmisbare facilitator.

NME draagt bij aan gezonde school

Dat een **groene leefomgeving gezond** is, is welbekend. Zeker met groeiende maatschappelijke aandacht voor duurzame thema's zoals minder afval en schoon drinkwater staat dit in de schijnwerpers.

Scholen kunnen hier invulling aan geven met het **programma Gezonde School**, een samenwerking tussen o.a. PO-Raad, het RIVM en GGD Nederland. In 2024 kunnen scholen uit de Klysterregio weer meedoen aan **de campagne ik bén natuur**.

Natuur, dat gun je ieder kind!

Onze droom voor 2024...

- Dat alle basisschoolkinderen van Noardeast-Fryslân en Dantumadiel onder schooltijd naar buiten gaan en natuur en landschap ontdekken in deze mooie regio.
- Dat ze trots leren zijn op waar ze vandaan komen.
- Dat ze een dynamische schooldag hebben, waarin stilzitten en leren met het hoofd afgewisseld wordt met buiten leren met hoofd, hart en handen.
- Dat ze topervaringen in de natuur kunnen beleven, die een onuitwisbare indruk achterlaten.
- Dat ze natuurvaardigheden voor het leven leren.
- Dat ze, dankzij de natuur opgroeien tot een gezonde en gelukkige generatie.

Kinderen die op jonge leeftijd een goede band opbouwen met de natuur, zullen er later beter op passen.

“Fijn dat ik met jullie heb mogen werken en ga zo door met deze prachtige projecten voor kinderen.

De Klyster blijft altijd in mijn hart zitten.”

Fernanda

Afscheid Fernanda

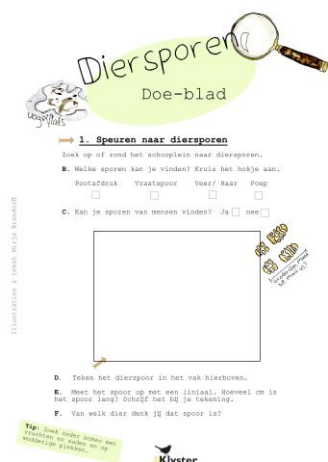
Op 1 november nam De Klyster afscheid van Fernanda de Zwart. Fernanda gaat verder als Energiecoach, een prachtige carrière-switch.

Fernanda, dank je wel voor al die fijne jaren en heel veel succes in je nieuwe baan!

Doebblad Diersporen

Bij deze nieuwsblad ontvang je weer een leuk doebblad en weetjesblad. Dit keer over diersporen. Draai het uit en ga na de kerstvakantie met je leerlingen op pad.

Diersporen Weetjes

Alles wat een dier achterlaat als het ergens is geweest.

Veren en haren

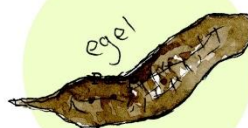
Dieren in de rui laten veren en haar vallen.

Braakballen

Uilen en roofvogels eten hun prooi helemaal op. De botten, haren en veren spugen ze uit als braakbal.

Poep

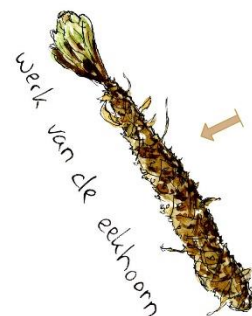

Pootafdruk

Vraatsporen

Iedere diersoort heeft zijn eigen vraatsporen.

Ook **huisdieren** laten sporen achter.

Tot de volgende nieuwsbrief!

COLOFON

De Klyster is het intergemeentelijk NME-centrum voor natuur en duurzaamheidseducatie voor het basisonderwijs in Noardeast-Fryslân en Dantumadiel

Doniaweg 95b, 9104 GK Damwâld, Algemeen nummer De Klyster 06 44 08 50 63

info@klyster.nl - www.klyster.nl

Teamleider en NME-coördinator: Marjolein Staal – **Energiecoach:** Fernanda de Zwart – **NME-coördinator:** Eline van den Nieuwenhof – **Natuurfoto's:** Gerrit Boersma, Dorens Wijenga, Bart Stornebrink, Sylvia Jacobi-Riepema, klysterarchief en vrijwilligers

Vrijwilligers 2023

Betty Kooistra, Tineke Feenstra, Jurjen Bylsma, Annemarie van der Molen, Olga Baggelaar, Bianca van Tielen, Jan Rietberg, Hilda Buursma, Bertus Volbeda, Hessie Rozenberg, Wytze Postma, Arie Hagedoorn, Bertus van der Molen, Jentje Zaal, Pieter Reitsma, Anke Dijkstra

Projectmedewerkers 2023

Jan Tiede Bouma, Pyke Kroes, Xantha Doevendans, Mirja Brandorff, Peer Zaal, Joanneke Romkema, Yvonne de Beer, Geertruida van Assen, Saskia Kuitert **Update leskisten 2023:** Babs Wijnstra, Sarah Baert, Joke Stapensea, Anke Branderhorst, Marjan Braaksma, Tessa Grupstra, Niels van Brouwershaven, Nienke Wagenaar, Sytske Wiegersma

Samenwerkingspartners 2023

IVN natuureducatie, Verenging Gemeenten voor Duurzame Ontwikkelingen GDO, Fryske Gea, Landschapsbeheer Friesland, Staatsbosbeheer, Om de Dobben, DikGroen, PKV Frisia, Vereniging Noardlike Fryske Wâlden, NDE Pingo & Pet, NME De Naturij, NME Groen Doen, Natuurmuseum Friesland, Museum 't Fiskershúske, Stichting 't Landje Dokkum, Zadenbibliotheek Nederland, NP Lauwersland, JOGG, Tryater

Bestuur Freonen fan De Klyster

Bertus Mulder, Durk Holwerda, Oege Jan Leegstra, Sippy Tigchelaar, Thom Feddema

Comité van aanbeveling

Syb van der Ploeg, Nynke Rixt Jukema, Sippy Tigchelaar, Henk Kroes, Theunis Piersma

Ambtenaren gemeenten

Afke Kroes, Harrie Siegersma

Portefeuillehouders

Wethouder Hanneke Jouta Noardeast-Fryslân en wethouder Gerben Wiersma Dantumadiel

Geen nieuwsbrief meer ontvangen? Mail uw naam en mailadres naar info@klyster.nl